

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka **15** grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Materna beseda — ključ do blagostanja!

Ni slučaj, že ostajajo bolj ali manj učene razprave o narodni pripadnosti prebivalstva ob Zili in Dravi med ljudstvom, katerega se tičejo, brez pravega odmeva. Ono jih smatra bolj za nekaka akademska razmotrivanja o tem, kako je v njem. ne povedo mu pa, kako bi bilo boljše zanj in za njegovo žitje in bitje. Slednje je, kar resnično zanima tudi najnezavednejšega Slovenca na Koroškem. V tem pogledu smo pričakovali in še pričakujemo objektivne besede našega nemškega sosedu, ob njej šele zna priti razvoj našega vprašanja na zeleno vejico.

Vsem narodom na svetu je njihov materni jezik za vero največja npravna in kulturna dobrina. Narodni v svobodi z ljubeznijo gojijo svojo govorico, jo čistijo tuje primesi in bogatijo z novimi besednim zakladom. Narodne manjšine se oklepajo matrne govorice z vsem srcem in dušo, vedoč, da jim pripravljata pot v duševni razvoj poedincev ter v notranje-polno občestveno življenje v družinah, vaseh, stanovih in vsem ljudstvu.

Beseda, podedovana po stariših, je najbolj osebna in ena najdragocenejših dediščin. Kupi zlata, obsežni kosi zemlje, urejeno gospodarstvo, za vse to si sinovi in hčere svojim staršem lahko hvaležni, ker jim lajša borbo za obstanek. Neprimerno večje hvaležnosti otrok pa je vredna materna govorica, po kateri podedujejo otroci po stariših njihov izkušeni življenjski pogled, njihove srčne in razumske vrline ter se tako bolj usposablajo za življenje, nego z denarjem ali posestjo. Z materno govorico se nadaljuje vsaka družina; kot ob verigi zlatih, v borbi in trpljenju nabranih izkušenj raste v nove generacije in nova stoletja. Zato je neizmerna škoda, če se z otrokom, oropanim matrne besede, zlata družinska veriga pretrga. Družina postaja invalidna, pohabljenata ter hira do svoje duševne propasti.

Šola, ki prezira materno besedo, je krivična in nasilna. Otrok v šolski dobi je že v posebni meri družabno bitje in vse v njem sili, da živi in se uri iz sožitja s stariši ter učitelji. Liki mlado drevesce brez opore se skrivi in pohabi, če za svoj razvoj najvažnejših letih, v svoji najnežnejši in najobčutljivejši dobi ne najde opore, ob katero se nasloni in zravna. V raznarodujoči šoli srečeva otrok učitelja, ki se mu zdi brez srca, zato se otrokova duša upira njegovemu vodstvu, ker jo zavaja iz družinske, z materno besedo povezane pristrčnosti in skupnosti. Mnog otrok v potujočevalni šoli, ki njegov jezik prezira ali celò smeši, zakrkuje, zapre se vase in začne s prvim nezaupanjem motriti svet in njega prilike. Drug otrok spet, željan rasti in razvoja, sledi pouku z večjim ali manjšim odporom, doživlja po njem prve disharmonije s svojo družino, se morda celo iztrga iz družinskega kroga in ostane vse dni svojega življenja nekak duševni invalid ali nesrečna dvoživka. Niti drugemu ali tretjemu raznarodovanemu rodu za njim ni dano, kar bi materna beseda lahko posredovala.

Narod raste, dokler živi njegov jezik. Po materni besedi se uvaja sleherni poedinec v tisočletno narodovo mišljenje, čustvovanje in spoznanje. Bolj od imena in krvi povezuje v skupnost

materni jezik, bolj od česar koli drugega ustvarja narodno družino jezik. Materna beseda je kri, ki kroži v narodnem telesu ter poživlja sleherni ud. Mladostno se narod po svoji besedi izživlja v svoji veri do Boga. V tisočeri oblikah narodno-občestvenega življenja, kipečega v običaj, igro ali pesem, se odraža sila matrne besede. Materna beseda vodi svoj rod za roko v boljše spoznavanje stvarnika vsega na zemlji in nad njo, ona razkriva svojemu rodu s knjigo in pesmijo vso v božje stvarstvo razlito lepoto, razodeva mu globoko življensko modrost in resnico. Tako dozoreva narod umsko in srčno v svojo moško in starostno dobo. Kdor torej jemlje narodu njegov jezik, trga vez tisočletne narodne zgodovine in zapira zakladnico kulturnega bogastva. Narod brez svojega jezika je obsojen v duševno revščino in bedo, to najstrašnejšo kazen vsega življenja na zemlji. Kaj hasne pri tem, če se eden ali drugi iz naroda s pomočjo svoje osebne sile reši v novo narodnost, ljudstvo kot celota je obsojeno v duševno smrt.

Vprašanje matrne besede je vzgojno, družabno in npravno vprašanje. Materna govorica je kulturna dobrina izredne važnosti, je eden najvažnejših predpogojev osebne in občestvene rasti, sreče in blagostanja. Kdor torej greši nad materno besedo, uničuje najosobnejšo človekovo lastnino, krade narodu in poedincu njegovo najdragocenejšo dediščino ter ubija rast poedine in narodove duše.

Še posebno velikega vzgojnega in npravnega pomena je materna beseda v dobi, ki je že po sebi polna duševne revščine in stiske. Sodobna ljudstva kričijo po polnosti notranjega svojega življenja, hoče se jim pravice, ljubezni, poštenja, težijo za večjo skupnostjo družinskih in ostalih družabnih krogov. Hoče se jim resnične srčne in umske kulture.

Tudi na naši koroški zemlji je dovolj bede in stiske, dovolj tudi duševne revščine. **Kulturni proletarci kričimo za tem, da se nemški narod, slovec po svoji kulturi, dvigne do pogleda na veličino tudi naše matrne besede in tako uravna svoje sožitje s slovensko manjšino v deželi, ne oziraje se na njegovo večjo ali manjšo narodno zavednost. Manjšinsko vprašanje v deželi ni in ne sme nikdar postati predmet kake kupčije, marveč mora ostati vprašanje boljše kulturnosti in pravičnejše socialnosti. Z njegovo rešitvijo v tem smislu šele zamore priti miru potrebna Koroška do svojega ravnovesja.**

Bodočnost Evrope.

Poljska kardinal Hlond je podal v dunajski „Reichspost“ nadvse zanimiv pregled položaja v Evropi in je tudi povedal, kako zamore Evropa najti pot iz strašne zagate. Kot največjo nevarnost, ki ruje proti miru in redu v Evropi in vsem svetu, je kardinal označil boljše vizem, ki se pojavlja na vseh koncih in krajih evropskega kontinenta. Kardinal je povedal še to: „Štiri so najbolj kritične točke Evrope, kjer se je bati boljše vizskega vpliva. Te kritične točke so: Španija, Porenje, Sredozemsko morje in Podonavje. Če se boljše vizem tod ne bi vmešaval, bi ne moglo priti do vojnega izbruha. Če pa se bo boljše vizem vmešaval, je vojna si-

gurna. Če se boljše vizmu ne posreči polastiti se oblasti nad Španijo, bo skušal najprej izzvati spor med Francijo in Nemčijo. Kajti odnosi med tema državama so najšibkejša stran evropskega miru. Tudi v Sredozemlju in Podonavju je bila že opeotovano vojna nevarnost. Čim se tod izključi boljše vizski vpliv, do vojne ne pride in priti ne more.

Evropski in svetovni mir je zasiguran samo tedaj, če se narodom in državam posreči izločiti vpliv boljše vizma.

Ni pravilno, če se Rusija istoveti z boljše vizmom. Vse socialno telo je bolno in treba mu je vbrizgavati zdravilno medicino. Živo krščanstvo se mora potruditi, da odpravi nedostatke in pomanjkljivosti družabnega in gospodarskega reda. Vsako sodelovanje s komunizmom pa moramo odklanjati. Katolicizem in komunizem sta dva povsem nasprotna si svetova in se ne moreta družiti, kakor se ne družita ogenj in voda. Treba je oživitviti krščansko usmiljenje napram vsem ljudem. Treba je dejavne ljubezni do bližnjega. To ljubezen mora širiti politika in znanost, kultura in vse družabno življenje. Boj med komunizmom in katoličanstvom je nujen in brezposojen, vendar se mora katoličanstvo boriti proti komunizmu s plemenitostjo in viteštvom.“

Ženitev angleškega kralja.

Angleški kralj Edvard VIII. je star 42 let in je neporočen. Za maj prihodnjega leta se pripravljajo veličastne proslave njegovega kronanja. Nenadno pa so se pojavile težkoče okoli kralja in njegovega kronanja. Ob njih se razburja ves britanski imperij.

Kot velava ustava, je kralj sporočil vladi, da se namerava poročiti in sicer z angleško plemkinjo Simpsonovo. Simpsonova je preživela svoja mlada leta v Ameriki in je bila že dvakrat poročena in dvakrat ločena. Kralj jo je spoznal povodom svojega potovanja po Ameriki in je odtlej bivala v Londonu ter se udeleževala tudi življenja na kraljevskem dvoru. Kraljeva ljubezen do ločene žene je bila v Angliji dolgi čas javna tajnost, dočim so se ameriški listi o njej razpisali na dolgo in široko. Kraljevo sporočilo vladi o nameravani ženitvi je dalo sedaj povod, da se je začela o kraljevi nameri baviti tudi angleška javnost. Najprej je povzdignil svoj glas anglikanski nadškof imenom angleške cerkve, ki je izrazil, da se čast angleške kraljice ne da družiti z ločenko. Njegov protest je prevzela nato angleška vlada, ki se je postavila na stališče, naj kralj Edvard ali opusti misel ženitve s Simpsonovo ali pa se odpove prestolu. Spor zaradi kraljeve ženitve ni rešen, ko to pišemo. Izgleda pa, da se bo Edvard VIII. odločil za prvo.

Sv. oče je nevarno zbolel. Poglavar katoliške cerkve se nahaja že v častitljivi starosti 54 let. Vendar je bil do zadnjega telesno in duševno izredno svež in čil. Pred dnevi pa so došla iz Vatikana poročila, da se je njegovo zdravstveno stanje poslabšalo in da ne sme v polni meri vršiti svoje višjene službe. Napovedane obiske začetkom tedna je moral odpovedati. — Naj bi mu Vsemogočni spet podaril dragoceni dar zdravja!

Tako govori Amerika o Evropi! Ob otvoritvi panamerikanskega kongresa je imel prezident Roosevelt govor, v katerem se je dotaknil tudi Evrope in med drugim dejal: „Republike novega sveta bodo pomagale staremu svetu, da ga ubranijo pred vojno katastrofo. Uverjen sem, da bi ljudje povsod radi živeli v miru, samo voditelji in vlade se zatekajo k vojnem. Mi vidimo preko oceana kontinente, ki živijo v starem sovraštvu in novi strasti, čujemo zahteve, naj se krivice poravnajo z orožjem in ne s pametjo in miroljubnost-

jo, mi vidimo, da si tam države osvajajo gospodarska tržišča s pomočjo svojih vojsk. Mi beremo, da tam pogodbe ne veljajo več in da se tam ne prestando oborožujejo. Narodi, ki so odgovorni za ta blazna dejanja, se morajo prejkoslej spopasti, nakar se bodo njihova gospodarstva zrušila v nič. Mi moramo skrbeti za to, da vsaj sebe obvarujemo vojne. Politika samoumora, to je vojna, mora dovesti do obupa."

Pri Madridu zmagujejo rdeče čete. Poročila javljajo, da je general Franco opustil misel, da zavzame Madrid. Vladni listi v Španiji vedo povedati o zmagah rdečih čet, ki so nacionaliste z uspehom odbile; in še, da korakajo rdeče čete proti severu, da odpomorejo ogroženim tovarišem. Medtem je sprejel Franco pomoč po nemških dobrovoljcih, ki so se javili za njegovo vojsko. Italija pa je zadnji čas poleg druge pomoči poslala generalu 40 vojnih letal, ki se bodo borila na madridski fronti.

Francoski komunisti v ofenzivi. Že davno ni bila komunistom v Franciji povšeči srednja linija Blumove vlade. Sedaj so očitno na pritisk iz Moskve napovedali Blumovi vladi ostro borbo. Socialisti so se izjavili za svojega voditelja in so boj sprejeli. Blum je nato komunistom zagrozil z odstopom, nakar bi sledila v Franciji nacionalno usmerjena vlada, ki bi s komunistično stranko kmalu obračunala. Po tej grožnji je sodelovanje komunistov s socialisti za gotovo dobo spet zamajeno. A ne za dolgo!

Nemčija in Italija sta živahno na delu, da povečata zvezo protiboljševiških držav. Vabili sta Avstrijo, Madžarsko, Rumunijo, Poljsko, Bulgarijo in baje tudi Jugoslavijo. V januarju ali februarju poseti Mussolini Hitlerja ter se iz Nemčije poda na Dunaj in Budimpešto. To potovanje bo, če se izvede, prvo Mussolinijevo potovanje v inozemstvo. V odgovor na veličastni sprejem regenta Horthyja na Dunaju je Ogrska povabila prezidenta Miklasa, naj poseti Budimpešto. Za zunanjo politiko Italije je nadalje značilno, da so njeni listi priobčili k jugoslovanskemu državnemu prazniku sila simpatične članke o Jugoslaviji. To je menda prvič, odkar vlada v Italiji fašizem.

Rumunija je praznovala 1. decembra 18. obletnico zedinjenja vsega rumunskega ljudstva v lastno državo. V glavnem mestu Bukarešti so se vršile velike proslave. Narodni praznik je izzvenel v manifestacijo Male zveze. Proslav so se namreč udeležila močna zastopstva čehoslovaškega in jugoslovanskega parlamenta. Ministrski predsednik Tatarescu je v svojem slavnostnem govoru omenil, da ostanejo državne meje začrtane za vso večnost. „Narodi Male zveze bodo te meje vedno skupno branili, ker so povezani skupaj za vso bodočnost. Države Male zveze ne sovražijo nikogar. Ti narodi, ki so bili stoletja tlačeni, nočejo nikdar postati tlačeni. Mir hočejo na svojih mejah in zanj bodo zastavili vse svoje sile.“

Smrtno kazen za špekulacijo bodo odslej izrekala nemška sodišča za primer, da bodo nemški državljani iz koristoljublja proti zakonskim določ-

bam izvažali svoje premoženje v inozemstvo ali puščali svoje premoženje v inozemstvu. Premoženje teh državljanov bo zaplenjeno, sami pa obsojeni na smrt. To je ostra odredba in bo hudo zadela ljudi, ki so vajeni razpolagati s svojim premoženjem tudi v škodo narodnega gospodarstva.

Državni in deželni proračun za leto 1937. Zvezni svet se je minule dni bavil z državnim proračunom. Proračun kaže znatno izboljšanje napram onemu zaključujočega se leta. Izdatki so zvišani za okroglo 40 milijonov, dohodki pa za 60 milijonov šilingov. Porast dohodkov je predvidena iz večjih vplačevanj javnih bremen, višji izdatek je namenjen predvsem gospodarskim svrham. — Kor. dež. zbor pa je obravnaval minuli teden dež. proračun. Namestnik dež. glavarja in finančni svetnik Ehrlich je ob referatu povdaril, da smatra finančno krizo dež. gospodarstva za premagano. Izboljšanje bi bilo še večje, če bi bil dotok davkov in ostalih javnih bremen višji. Proračun kaže v celoti 24 milijonov dež. izdatkov, za katerih kritje bo predvidoma na razpolago 23 milijonov dohodkov. — O priliki razprave o dež. proračunu je povzel besedo tudi novi dež. glavar. Uvodno se je zahvalil zvezni vladi, da ustanavlja v deželi nove vojaške garnizije. Največja dolžnost dežele bo, da odpomore brezposelnosti. Dež. vlada bo oddajala javna dela samo podjetnikom, ki bodo vršili svojo državljansko dolžnost. Treba bo preosnove delovnih pogodb. Da vlada dovrši ogromno delo, ki jo čaka, si bo dodelila gospodarski, politični in kulturni sosvet. Politično upravo, davčne dolgove i. dr. bo nadzoroval poseben poslanec-uradnik, da ob nadzorovanju opozori tudi na vse morebitne nedostatke.

Igra z ognjem.

Meščanska vojna v Španiji je danes menda v ustih vseh. Dočim je Abesinija vzbujala kvečjemu neko pomilovanje ljudstva, ki je izgubilo svojo svobodo, gredo krvavi španski dogodki že precej na živce. Nadvse zanimivo bi bilo ugotoviti, kake simpatije goji eden ali drugi za ta ali oni španski tabor. Nehote namreč s svojo sodbo razkriva svojo miselnost, svoje čustvovanje, pa tudi svoje — znanje.

Španija je visoka šola za vsakogar, ki ima pamet za to, da misli. Najprej Španija pred meščanskim vojnem, ko je štela 18 milijonov ljudi brez koščka zemlje, udingenih za delavce, najemnike ali brezposelnike. Španija pred izbruhom meščanske vojne je bila država socialne krivice. Peščica veleposestnikov je vladala nad zemljo, delavstvo v industriji je dobivalo le borno plačo, zadostno komaj za vsakdanji kruh, med kmeti je vladala velika neizobraženost in zaostalost v gospodarskem, kulturnem in nravnem oziru. Med takozvanimi inteligenčnimi sloji in preprostim ljudstvom je zijel velik prepad. Vernost španskega ljudstva je ostajala v veliki meri na površju v zunanjih oblikah,

kakor deške solze, raztrgano oblačilo in razmršeni lasje. Pojdi, Nicej, boriti se bo treba z mogočno usodo. Bodimo trdi, kakor usoda sama!"

VIII.

Škender je takoj po svojem pogovoru z Nicejem poklical v grad nekoliko najuglednejših krojskih meščanov, jim predložil svoje načrte glede uprave Epira ter jim naznanil, da mora nemudoma odpotovati za nekoliko časa. In istega večera še pred mesečnim vzhodom sta on in atenski knez zapustila mesto ter odrinila v smeri proti Adrijanopliju. Potovala sta zelo hitro, ustavila sta se le v majhnem mestu ob meji, kjer je kupil Škender v bazarju obleko armenskega zdravnika. Nemo goče ga je bilo spoznati v njegovi temni obleki in ustreljivo. Sicer bi morali itak v mukah poginiti veliki okrogli čepici iz črne volne, dal si je tudi popolnoma obriti brado. Nicej se je oblekel kot njegov služabnik; njegovo oblačilo je bilo iz surovega rdečega blaga in se je tesno oprijemalo života; na glavi je nosil rdečo čepico z dolgim modrim čopom. Nosil je veliko vrečo z zdravili, zdravniškim orodjem in nekaj knjig. Kakor hitro so se naslednjega jutra mestna vrata odprla, sta se preoblečena podala na pot; Škender je jezdil na majhni muli, Nicej pa na velikem oslu; napolnila sta se proti prelazu čez gorski odrastek Balkana, ki loči Epir od Rumelije.

„Ko sem poslednjikrat jezdil na te gore, sem jezdil tako urno, da je mojemu konju, ki je bil najboljši dirjalec v celi Aziji, zmanjkalo sape,“ je rekel Škender; „upam, da bode današnja pot toliko bolj mirna.“

španski kulturi zadnjih desetletij je nedostajala hrbtnica jasnega pogleda na življenje. Vedno spet so se v Španiji pojavljali možje, ki so svarili javnost pred velikimi nedostatki narodnega življenja in prorokovali posledice, ki morajo slediti, če se odgovorni krogi ne zavzemajo za rane svojega ljudstva. Njihovi klici pa so ostajali brez resnega odmeva. Ko se je končno hotelo iti na delo za boljšo pravico in resnico, je bila Španija že zrela za socialni prevrat.

Nezadovoljstva v množicah se je polastil komunizem. Njegovi propagatorji so se pomešali med ljudstvo in ga ščuvali na oborožen odpor proti zatiralcem. Neizobraženo ljudstvo je s slastjo požiralo komunistični nauk nasilnega upora, množilo socialistične in komunistične vrste in končno zavriškalo rdeči vladi, kateri je pripomoglo do moči. Menilo je, da mu pride sedaj rešitev iz bede in pomanjkanja.

Sledilo je strašno razočaranje, ki se danes poraja nedvomno v slehernem Špancu. Ljudstvo je pričakovalo raj na zemlji ali vsaj znatno zboljšanje življenjskih prilik. Pričakovalo je več medsebojne ljubezni, več obzirnosti, več strpnosti, več pravičnosti, več prostosti, več enakosti in več premoženja. In kaj je v resnici doživelo? Proti komu se je dvignil grozoviti komunistični srd najprvo? Ne morda proti veleposestnikom in velekapitalistom, ne proti grajščakom in tovarnarjem! Komunizem je planil najprej po cerkvah, samostanih, krščanskih zavodih, po duhovnikih in redovnih osebah. V napotje mu je bilo vsako krščansko znamenje. njegov nasprotnik je bil vsak, ki se je drznil javno izpovedovati svojo vero v Boga. Tako je prišlo, da so v Španiji v celoti poklali 150.000 ljudi, požgali in podrli tisoče cerkva in uničili stotine samostanov. V samem Madridu so pristaši komunizma pomorili do 600 duhovnikov in nad 1000 redovnic.

Pameten človek se mora pri vsem tem strašnem vprašati: To je torej komunizem? Današnja Španija, včerajšnja Rusija in Mehika, dokazujejo s tisočimi pričami: **to je komunizem! Temna, satanska sila, ki se poslužuje obstoječe socialne krivice in nezadovoljstva, da pridobi prijateljev, pristašev in da potem z njimi udari proti Bogu in krščanstvu!**

Resnica je, da je danes v svetu malo pravice in ljubezni. Marsikateri delavec ali kmet si misli: trudim se in garam, da bi prišel na zeleno vejo, a zmeraj ostajam samo revež. Drugi pa imajo dobro življenje, imajo vsega dosti in preveč. Brez dela imajo v izobilju hrane, obleke in strehe, v poletju se vozijo na letovišča na morje, pozimi hodijo na lov in obliksujejo zabave. Ali je to pravica? Ali je pravica, da imajo eni vse, drugi pa nič? In tisti, ki imajo, so vrhu vsega celo še krivični in nasilni napram onim, ki nič nimajo? Ali je Bog res tako enostransko delil dobrote in pravice?

Tožbe po boljšem redu, po več pravici in po boljši razdelitvi premoženja ne moremo zameriti

PODLISTEK

Benjamin Disraeli:

Vstaja Škenderbegova.

(9. nadaljevanje.)

„Na konje!“ zavpije Nicej, na konje. — In vendar, kaj morem storiti? Ako bi se nahajala na kateremkoli drugem prostoru, bi jo mogli rešiti s silo, toda v osrčju njihovega cesarstva, to je nemogoče. Ali ni nobene odkupnine, ki bi mogla mikati Turka?“

„Odkupnina za sedaj nima nobenega pomena. Hunijad je že obljubil, da vrne Karambega in vse ostale odlične vjetnike in glavne trofeje, toda Amurat noče slišati o nobenih pogojih! Resnica je, da ugaja Iduna enemu njegovih sinov, mlademumu Mohamedu.“

„Sveta Devica! Ali nimaš nobenega usmiljenja s to krščansko deklico?“ vzdihne Nicej. „Mladi Mohamed! Ali naj ta ničvredni nevernik — oh! Škender, dragi Škender, ti, ki si tako moder in tako pogumen, ti, ki znaš vse zamisliti in se drzneš vse storiti, pomagaj mi, pomagaj mi; na kolennin te prosim, vzemi celo stvar v roke, in radi vsega, kar ljubiš in spoštuješ, radi svoje vere, svoje domovine in morebiti svojega prijatelja, daj, da pohiti tvoj duh liki svečan angel, da osvobodi ljubeznjivo Iduno in jo reši, reši!“

„Podobne misli so mi šinile v glavo, ko sem prvokrat spregovoril o tem,“ je odvrnil Škender. „To je naloga, ki mnogo bolje pristojta knezom,

„Gotovo! Brez dvoma pa jaz bolje jezdim kakor ti,“ je rekel Nicej. „Upam pa, da bomo nazaj hitreje jezdili.“

„Kako je to, Nicej,“ je rekel Škender, „da mi nisi nikdar omenil Iduninega imena, ko sva bila v Atenah. Ko sem nenadoma obiskal Hunijada, pač nisem mislil, da bom govoril s tako lepo gospico. To je ženska redkih lastnosti!“

„Meni je bilo ravno tako malo znano, da se nahaja v taboru, kakor tebi,“ je odvrnil atenski knez; „sicer pa je resnica, da se je pojavilo med nama nekaj ovir, katere pa čas, kakor upam, kmalu odpravi.“ S temi besedami je Nicej vzpodbodel svojega osla in udaril s svojo palico po ptici, ki je sedela na veji bližnjega drevesa. Škender se ni več dotaknil stvari, o kateri se je videlo, da njegov spremljevalec nerad govori. Njuna pot je bila dolga. Pod noč sta dospela do vrha, in ker je bila pot navzdol težavna, sta bila primorana počakati do jutranjega svita.

Zjutraj sta imela veličasten razgled na bogate rumelijske planjave; videla sta daleč pred seboj veliko mesto Adrijanopelj s kupolami in minareti, ki so se lesketale v solncu. Ta krasni razgled jima je naenkrat poživil vso energijo. Spoznala sta, da je prišel sedaj čas nevarnosti in usodepolnih dogodkov. Vzpodboda sta svoji živali in sta v jutro naslednjega dne dospela do mestnih vrat. Ker sta dobro poznala turške navade, sta kmalu zadobila vstop, dasi bi bil Nicej vsled svoje razburjenosti in nepotrpežljivosti tudi to skoro onemogočil. Podala sta se v nek karavanseraj, ki je bil na dobrem glasu in se nahajal blizu seraja.

nikomur. Življenje ogromne množice ljudstva je danes res trdo, beraško.

Sedaj pa pride komunizem kot nekaj odrešenik in pravi: osrečil vas bom, pravično bom razdelil premoženje, pravično določil delo in plače — toda v prvo morate pristati na to, da uničim Boga in božje v vašem srcu in vaši duši. Za to ceno vam ustvarim paradiz na zemlji. — In čudno! Veliko, zelo veliko jih je, ki prodajajo najdražjo svojo posest za borih samo obljubljenih 30 srebrnikov. Veliko, veliko jih je, ki menijo, da smejo združevati komunistično prevratno misel z neko zasebno versko zavestjo, katero menijo ohraniti tudi še potem, seve skrito in tajno. **Slapci! Reveži!**

„Pohujšanje mora priti na ta svet, samo gorje onim, po katerih bo prišlo!“ — Ta velika beseda bi morala biti pred očmi vsakogar, ki živi v dvomih ob pogledu na sedanji svet in njegov razvoj v bližnji bodočnosti. Tudi najhujša krivica bi ne smela biti povod pohujšanja ljudstva in odvracanja rodov od resnične pravice in resnice. A pohujšanje mora priti! Gorje samo tistim, po katerih bo prišlo! **Z Bogom se nekaznovan ne more norčevati ne bogatin in nasilnež, ki je puščal brata v stiski in tožbi, a tudi ne revež, ki si je prilastil sodbo nad tem, kar ni njegovo.**

Rs.

DOMAČE NOVICE

Krajevna imena v našem listu. V zadnji številki smo priobčili odlok, ki ga je sprejelo uredništvo od varnostnega nadzornika Koroške, gen. majorja v p. Perka, v zadevi pisanja krajevnih imen v našem listu, in priziv uredništva nanj. Uredništvo je na priziv sprejelo sledeči odgovor: „Na vlogo z dne 24. novembra se uredništvu lista „Koroški Slovenec“ sporoča, da se odredba z dne 19. nov. 1936, SD VI-134/36 spremeni v toliko, da je dovoljeno navajanje slovenskih krajevnih imen v oklepaju za nemškimi. Odredba, da se morajo vedno v prvi vrsti rabiti nemška krajevna imena, ostane v veljavi. Varnostni nadzornik Koroške: Perko.“ — Če torej z današnjo številko prelomimo stare tradicije pisave krajevnih imen v slovenskem listu dežele Koroške, prosimo za to naše naročnike in prijatelje blagohotnega razumevanja.

Vesele poroke. (Ludmannsdorf—Bilčovs.) Kdor je poskusil, ta pač ve, kako velik križ je, če si človek sam. Že Adamu v raju je postalo dolgčas in sam Bog ni mogel drugače, kakor da mu je dal družico Evo, da bi mu stala ob strani in z njim delila veselje in žalost. Enako se je godilo našemu Šimanu Kröpflu. Hišico si je postavil in vse lepo uredil, a sam je bil. Ni mu kazalo drugače, moral je po svojo izvoljenko Adamčevo Lenko na Potoku. Dne 15. m. m. smo praznovali veselo poroko. Ker je ženin tudi odbornik našega izobr. društva in vrl pevec, so mu pevci peli na ženitovanju lepe naše pesmi. — Pregovor pravi, da besede mičejo, vzgledi vlečejo. In res je tako. Pgledu našega Šimna je koj sledil pd. Kovačev Tevžej v Podgradu. Osem dni za njim je peljal svojo nevesto Hauptmanovo Mojčijo v Podgradu pred oltar. Zopet je bilo veselja in vriskanja. Želimo, da bi to veselje spremljalo novoporočence skozi celo njihovo življenje, naj pride nad nje blagoslov z neba, da bodo mogli nositi tudi križe, ki so na svetu neizogibni. Bog živi mlade družine!

Kancler pri Zili. Kanclerja dr. Schuschnigga smo s pristno zilsko prisrčnostjo sprejeli. Na novem zilskem mostu pri Čajni ga je pričakovala velika množica ljudstva. Okrog 60 fantov in mož je prijezdilo na močnih zilskih konjih, da kanclerju pokaže pravo zilsko pleme, po katerem slovi dolina. Kanclerja je nagovoril dež. svetnik Ferlitsch, nakar sta dve pristni Zilanki izročili visokemu gostu šopek rudečih nageljnov. Zilani pa so bili glede pozdrava v zadregi, ker se jih je od neke strani preje nagovarjalo, naj pozdravljajo z „Heil“-klici, ki pa pri Zili niso udomačeni. Kanclerjev obisk ostane Zilanom v lepem spominu.

Bilo srečno! (Schwabegg—Žvabek.) Klemen zaklene. Letos je res zaklenil. Vse mrzlo je že bilo. V Žvabeku pa smo na ta dan obhajali veselo poroko. Poročila sta se Štefan Potočnik, žvabeški župan in tesarski mojster, ter Micka Mlinarjeva, nečakinja preč. g. župnika Uranška. Svatovski sprevod je krenil iz župnišča v cerkev, kjer je nevestin uje preč. svetnik Uranšek najprej daroval sv. mašo, potem pa imel globoko zasnovan in v srce segajoč poročni nagovor. „Prišle bodo skrbi in težave, a ne bojta se! Bogu sta zvesto služila do zdaj, Njega se oklenita tudi v bodoče. Sv. dru-

Ob vznožju Dachsteina stanujeta Pepej in Finica, otroka kmeta Weberja.

„Prej Finica ni hotela piti mleka“, pripoveduje mali Pepej. „Pa je rekel gospod doktor, naj vzame mati Kathreinerja. Tedaj pa je Finica pila mleko.“

Naravno — tako tekne dosti boljše in poleg tega se trikrat lažje prebavi. Zato dajejo matere vedno pogostoje svojim otrokom k mleku

Kathreiner-ja

zdravo Kneippovo sladno kavo.

žino vama stavim za vzgled.“ Potem je bil govor o močni ženi, ki ne izgubi srčnega miru, izravna nasprotstva in prinaša sonce v hišo. Ženin in nevesta sta si nato obljubila zvestobo do groba, preč. g. župnik pa so novosklenjeno zavezo blagoslovili. Svatje so se podali iz cerkve k Luknarju, kjer se je vršila ženitovanjska pojedina in so svatje v vedrem razpoloženju preživeli nekaj veselih uric. Novoporočencema želimo mnogo sreče in božjega blagoslova!

V slovo preč. g. župniku. (Augsdorf—Loga ves.) Dne 1. dec. so stopili v zasluženi pokoj naš preč. g. župnik Štefan Bayer. Pred 15 leti so prišli k nam iz Grabštanja, kjer so morali vsled svojega narodnega prepričanja marsikaj pretrpeti. Marsikak Grabštančan je po njihovem odhodu obžaloval nasprotovanja proti preč. župniku. Pri nas so se g. župnik hitro udomačili in so postali naši, mi pa njihovi. V znak hvaležnosti jim je naše pevsko društvo v nedeljo 29. nov. priredilo poslovilno podoknico, nakar sta jim zastopnika cerkve in društva izrazila najtoplejšo zahvalo za veliki njihov trud v dušnem pastirstvu, za vso podporo in naklonjenost ter jim želela miru in zdravja v zasluženi pokoji. Gospod župnik so se za to prisrčno in ginjeno zahvaljevali in navzočim naročili, naj se tudi nadalje medsebojno ljubimo ter služimo Bogu, narodu in domovini.

V zmedenosti si je vzjel življenje. (Gallizien—Galicija.) Posestnikov sin Janez Jagovec z Blata je bil svoječasno zbujen, priden dečko. Nenadno pa se je začel izogibati družbe. Pojavili so se znaki duševne zmedenosti in ubogi fant je moral v celovško umobolnico. Povod prevoza je bila njegova čudna želja, da bi se smel v najhujši zimi iti kopat v bližnjo Belo, tudi je cel teden odklanjal vsako hrano. Iz norišnice so ga po 4 dneh poslali kot zdravega nazaj. Od tega časa je živel sam zase, za nikogar se ni zmenil, z nikomur govoril. Dne 9. nov. si je od nekod preskrbel večjo količino luga in ga požrl. Takoj so ga prepeljali v bolnico, kjer pa je še isti dan po težkih bolečinah umrl. Pokopali so v Trtni vesi. P. v m.

Avto je zgorel. (Keutschach—Hodiše.) Predzadnji petek je na cesti med Vetrinjem in Hodišami začel nenadno goreti avtobus, ki vzdržuje promet med Celovcem in Hodišami. Lastniku se je posrečilo, da je rešil pošto in sebe, potnikov k sreči v vozu ni bilo. Sprejdenji del avtobusa je popolnoma zgorel, z drugim avtom so ga nato zavlekli v garažo na Šiji. — Pri Žavorcu na Rutu so imeli dalje časa iz usmiljenja neko dekle, ki ima svojega očeta v Vetrinju. Nekega dne je nenedoma odšla neznanokam. Pozneje so dognali, da je bila cele tri dni skrita v podstrešju pri sosedu Štavnici in tam čakala ugodne prilike, da izvede svojo zlo namero. Ko sta domača tretji dan odšla iz hiše, se je dekle utihotapilo v sobo ter odneslo 250 S in nekaj blaga. K sreči je opazil tatico, odhajajočo iz hiše, domači pastir. Orožništvo sedaj poizveduje za dekletom.

Večni mir našim rajnim! (Maria-Gail—Marija na Zili.) Dne 27. nov. smo položili k zadnjemu počitku blagega Pavla Jobsta, pd. Vutejevega očeta v Prosovičah v lepi starosti 76 let. Veliko pogrebcev, posebno moških, se je udeležilo njihove-

ga pogreba. Ker je njihov sin član moškega zborra, so zapeli pevci očetu na domu in grobu ganljive žalostinke. Preč. g. župnik so govorili poslovilne besede rajnemu, ki so uživali vsepovsod ugled po svoji vernosti in narodni zvestobi. Ni minulo praznika ali nedelje — so dejali g. župnik — da ne bi sivolasega očeta bilo pri božji službi. Naj počivajo Vutejev oče v miru! — Na isti dan popoldne je izdihnil svojo dušo Peter Lagger, ki je bil rodom iz Tirolskega in je pri nas kupil pd. Flajškarjevo hišo. Pokojni je bil velik dobrotnik naše cerkve. Hvala in pokoj mu!

V par besedah. V Šmartnu na Dholici je minuli teden umrl tamošnji župnik Janez Loigge. Rajni je bil ljudomil značaj. Rodom je bil iz Grebinja in je dosegel 63 let. V istih dneh se je poslovil s tega sveta njegov sosed duh. svetnik in župnik v Porečah Janez Schneditz. Rajni župnik je bil rodom iz Sveč ter je služboval na številnih mestih. Slovel je posebno kot poznavalec šestih jezikov. Dosegel je starost 65 let, točno tretjino let je služboval v Porečah. Delavcem Gospodovim večni mir! — S 1. dec. se lahko oddajajo zavoji do 10 kg na pošti brez doslej običajnih poštnih spremnic (Postbegleitadresse). — Mojrski izpit so napravili med drugimi: za čevljarja Janez Schwann iz Loge vesi, za krojača Mörthl Franc iz Zilske Bistrice in Mešnik Leopold iz Dvora, za kovača Drabosenik Franc iz Medborovnice. — Modro svečko na božičnem drevescu bodo na poziv Südmarke spet prižigali v nemških družinah ter se z njo spominjali vseh po svetu raztresenih rojakov. — Posestniku J. Jerneju iz Kamna sta izginila dva pauja čebel. — Pred sodiščem se je minuli teden zagovarjal zaradi goljufije trg. potnik Avgust Frühling. Nasedel mu je med drugimi tudi boroveljski župan. — Na Reki pri Št. Jakobu v Rožu so uzmoviči spet vlomili v Pavlovo trgovino ter odnesli precej blaga in dragocenosti. — V Celovcu je umrl znani kovač F. Liegl. — V Štefanu pri Zili so našli v vodi mrtvo 23letno Marijo Eder iz šmohorske okolice.

NAŠA PROSVETA

Še o igranju.

Precej iger gre v božičnem času črez naš oder, za to ne bo odveč, če posvetimo igranju še enkrat našo pozornost.

Po svetovni vojni se je pojavilo po raznih katoliških državah novo odrsko gibanje. Igra je zadržala spet vsaj kos svojega nekdanjega pomena za zdravo vzgojo ljudstva. V Belgiji, Franciji in tudi Nemčiji prodira novi ljudski oder tudi že na deželo, na njem predvsem se uri sodobna katoliška mladina. Pri tem si človek nič bolj, kakor da bi taisti idealizem zgrabil tudi našo podeželsko mladino in jo zanj navdušil. Novi duh odrskega življenja je nositelj živega krščanstva, zato sega globoko v mlade vrste in med njimi ustvarja nov, živahen razmah. Živega krščanstva manjka tudi pri nas!

Današnji svet je odtujen Bogu in zato duševno životari. Na eni strani se pogreza v še hujše brezboštvo, na drugi strani pa išče poti nazaj. Druga pot edino je pot nazaj k sreči in zadovoljstvu.

Tudi prve igre so bile globoke vsebine, kot naj bi bile novodobne. Ljudstvo naj se pri igranju ne samo zabava ali samo posluša, marveč naj na znotraj soigra in doživlja dejanje na odru. Tako postane igra nekako posebno doživetje, ki povezuje igralce in gledalce v eno občestvo, v eno krščansko družino.

Tudi naši odri naj bi bili glasniki novega krščanskega duha med našim ljudstvom. Bili naj bi živa ognjišča, ki bodo izžarevala toploto bratske ljubezni, sprave in miru v naših vaseh, farah in domovih. Ponos vsakega izobr. društva mora postati, da mu bodo služile igre in igranje v notranjo okrepitev in osvežitev. Uspešnejše po potem delo za dobro narodno izobrazbo, večja bo njihova privlačna sila, ker bodo zajela to, kar skuša sodobni svet razgibati in razmahniti. Končno bo z igranjem času primernih, vsebinsko globljih iger postalo tudi življenje v društvi samih bolj veselo in živahno, ker bodo torišča resnega dela in volje mladih sil.

Mladina! Boš stala v pričo sodobnega odrskega gibanja po širnem svetu leno ob strani? Doprinesi še ti od svoje strani svojo mlado žrtev k verski poglobitvi in občemu blagorju svojega naroda. S tem, da osrečiš svoj narod, si pa storila tudi že svojo dolžnost do človeštva.

Wj.

„Slehernik“ v Škocijanu. Fejst so se postavili škocijanski fantje in dekleta predzadnjo nedeljo. Tridesetletnico svojega društva so obhajali in za lepi jubilej izbrali prav posrečen način proslave. Podajali so namreč krasno igro „Slehernik“ v Pogačnikovi priredbi. Kako je predstava zajela številno občinstvo, priča dejstvo, da je staro in mlado solznih oči zrla pretresljivo usodo bogatinovo, ki je, zapuščen od prijateljev in sorodnikov, od bogastva in lepote, našel uteho zadnje ure samo v iskreni veri in pokori ter v njunem spremstvu nastopil pot v večnost. Igri je sledil kratek nagovor o treh stebrih naše vasi: o cerkvi, kmečkem domu in dobri mladinski šoli oz. mladinskem društvu. Nato pa je v veselje vseh nastopil Miklavž in delil otrokom bogato in razkošno. Prireditelj je bila prepletena s pesmijo škocijanskih in mohliških fantov in mož. Lepa prireditelj jamči, da bodo vrli člani škocijanskega društva tudi v bodoče iskali v društvenem krogu zdrave rasti in vedre zabave — sebi v korist, Škocijanu v čast!

Naše pevske prireditve v decembru. Na Štefanovo nastopijo zbori zgornjepodjunskega okrožja na koncertu v Žitari vasi. Sodelujejo pevci iz Tini, Škocijana, Mohlič, Št. Vida, Št. Lipša, Globasnice in Železne Pape. Vmes svirajo tamburaši iz Galicije in govori govornik prosvetne centrale. Početek ob 3. uri pop. — V nedeljo 27. dec. pa se vrši pevska prireditelj v Železni Kapli v kino-dvorani. Sodeluje poleg omenjenih pevskih zborov tudi mešan zbor iz Pliberka, poleg galiških svirajo tudi kapeleški tamburaši. Med sporedom kratek nagovor in vrhutega homo videli na filmskem platnu krasne barvane slike iz našega narodnega življenja.

„Grobovi“ je naslov igri, ki jo igra društvo „Kot“ v Št. Jakobu v Rožni dne 13. dec. ob pol 3. uri pop. v svoji dvorani. Uprizori se prvič na Koroškem. Med odmori sodelujejo tamburaši. H prireditvi so vabljeni mladi in stari iz vse okolice. Odbor.

GOSPODARSKI VESTNIK

Zlato jajce.

„Če bi imel pozimi več jajc naprodaj, bi postal bogat,“ tako je nedavno tožil nek gospodar, ki je sicer sila izkušen in preudaren mož. V dokaz je naračunal številke, ki dajo misliti in povejo to, da je v neznatnem kokošnjem jajcu, stavljenem v primrnem številu ob pravem času na trg, veliko bogastvo.

Kaj je glavno pri kokošjereji? Strokovnjaki v tej panogi polagajo največjo važnost na kokošnike. Kokošnik mora biti topel, suh, čist in svetel. Biti mora primerno velik, dobro prezračen in prijeten. Perutnina je namreč sila občutna napram zimskemu mrazu, nesnagi in vlažnosti.

A to še ni vse. Važna je tudi krma ali piča. Jajce sestoji po svoji vsebini v prvi vrsti iz beljakovine. Če je v piči premalo teh snovi, potem je vsako še tako izdatno krmljenje odveč, kvečjemu primerno za pitanje. Za krmo običajno služi zrnje, mešanica, sestojeca iz ječmena in koruze. Glavna piča pa obstoji pri jajčaricah iz beljakovinaste mešanice, ki sestoji iz ječmenovega zdroba, koruznega zdroba, grobih pšeničnih otrobi, nekoliko ribje moke, zdrobljene oljnate pogače, krmilnega apna, živinske soli in prahu iz lesnega oglja. Ta mešanica mora biti dobro pripravljena, vestni kokošjereji je nato nasujejo v posebne krmilne priprave, kjer si kokoši lahko poljubno postrežejo same. Beljakovinasta hrana (ribja moka, mesna moka, oljnata pogača i. dr.) se lahko nadomesti s posnetim mlekom. Važen je priradek senenih rož, lucerne, cimnjenega ovsa, korenja ali sličnega, ki nadomesti poletno zeleno krmo. Važna je končno voda, ki mora biti čista in redna.

Na nekaj v tej zvezi še opozorimo. Posebno „kunštni“ kokošjereji skrbijo za zgodnjo jutranjo razsvetlavo v kurnikih. Ponekod imajo avtomatične priprave, ki ob določeni jutranji uri sprožijo električno stikalo. Tako podaljšajo na umeten način dan v kurnikih. — Če naj mlade kokoši zgodaj nesejo, morajo biti za to godne. To je možno doseči le tedaj, če so se dosti zgodaj izvalile iz jajca. Najugodnejši za to je v igred, poletna piščeta niso nikdar v jeseni že jajčarice.

Zimska jajca torej lahko stavi tudi kmet, ki ima za to smisla in veselja, na trg, ne samo kak kokošji farmar. Treba je sicer za to izdati nekaj denarja, ki mu ga pa dobri izkupiček spet povrne. F. F.

Sadno drevje in divjačina. Večkrat beremo, da je obdajanje mladega sadja s slamo škodljivo drevescem, ker se v toplem ležišču zaredijo razni škodljivci. Preostane poleg tega sredstva samo še eno zanesljivo sredstvo proti požrešnim zajcem v zimi: mlada drevesca obdamo z žično mrežo. To je draga stvar. Mazanje debel s karbolinejem ali apnom je vse prej kot zanesljivo. Zato svetujemo danes, da ostanejo sadjarji vendarle pri slami, ki je zanesljivo sredstvo in vrhutega poceni obramba pred divjačino. Vigredi pa rabljeno slamo sežgimo, da tako uničimo skriti mrčes.

Zanemarjena drevesa. Koliko je pri nas zanemarenih sadnih dreves, ki bi nam lahko še obilno rodila, če bi jim posvečali nekaj skrbi. Najprej odstranimo z žičnasto ščetjo mahovje in lišaje. Za brizgavanje se poslužimo ivernola, ki je pripraven za sadje, kadar rast počiva. Ivernol očisti luknje ter uniči mrčes. Ivernol je bolj priporočljiv od apnenega mleka. Stare, izsušene veje odžagamo, tudi nekoliko gnoja ali komposta ne bo škodilo koreninam. Pri nekoliko skrbi so nam drevesa že v prihodnji letini hvaležna in nam vračajo izdatke. ki smo jih imeli zanje v zimi, z dobrimi obrestmi.

Kako je s svinjskimi cenami. V zadnjem času začenejo cene za mesne svinje nekoliko popuščati, dočim so one za pitane svinje zelo stabilne. Vzrok je v tem, da nakupujejo meščani v jeseni in začetku zime večje količine masti. Od pitanih svinj pride na trg seve tudi meso, ki pritiska na ceno mesnih svinj. Tudi je v zadnjem času opaziti znatno konkurenco perutnine, ki se očitno vedno bolj udomačuje na mizah mestne gospode.

Iu z lesom? V dogledni dobi se začenejo gospodarska pogajanja med Avstrijo in Nemčijo. Pri tem bo igral avstrijski les precejšnjo vlogo. Lesotržci pričakujejo, da se bo vsled tega položaj na lesnem trgu nekoliko izboljšal. Z Italijo trgovinski odnosi niso še urejeni, odkar je lira bila devalvirana. Treba bo počakati preko novega leta. Nekaj lesa kupuje Francija, a je količina razmerno neznan. Tudi z Ogrsko je trgovina še precej skromna. V splošno torej: posebnih presenečenj na lesnem trgu torej bo.

Velikovški trg. Na živinski trg minulega tedna so prignali 4 konje, 14 bikov, 76 pitanih volov, 9 mladih volov, 124 krav, 15 telic, 6 svinj, 25 prašičev, 26 plemenskih prašičev, 39 ovc, 3 koze. Cene so ostale neizpremenjene. — Na blagovnem trgu so bile sledeče cene: jajca 18, kokoši 2.50, mlade 2.00, zelinate glave 10, kg sirovega masla 3.20, pšenica 37, rž 30, oves 24, proso 22, ječmen 26, ajda 22, krompir 7—8 g za kg.

ZANIMIVOSTI

Berači z avtomobili. Nadzorni urad za berače v Združenih državah je nedavno ugotovil, da je v Ameriki več kot 25.000 beračev, ki v svojem poklicu uporabljajo avtomobile. Navadno pobejejo ob cestah ležeče razpadle avtomobile brez gospodarjev in jih popravijo. Če pride kak motoriziran berač v kak kraj, pusti avto izven mesta in jo primaha razcapan peš v mesto beračit. Ko je pritisnil na vse kljuge, se vrne k avtomobilu in zapelje eno postajo naprej. To se torej pravi, da vedo tudi že berači, da je čas zlato.

Čast vojnim konjem! V Nemčiji so sila iznadlivi. V Berlinu so nedavno počastili konje, ki so se udeležili svetovne vojne. Nastopilo je ob proslavi 12 starih konj, zastopniki vojske in policije in še vrsta odličnih osebnosti. Slavnost se je vršila v tem, da so prevzele odlične osebnosti nekako botrstvo nad konji, da bodo skrbele zanje do njihove ali svoje smrti. Šolski otroci pa so zapeli pesem o dobrem tovarišu. Konji so dobili posebne častne plakete. Upajmo, da tudi merico ovsa povrhu, ki jim je prijala gotovo bolje od plaket.

S topovi so šli na razbojnike italijanski vojaki in policisti na Sardiniji. Zasedovali so tri zločince, ki so že leta razburjali prebivalstvo s tatvinami, požigi in napadi. Izvedeli so, da se nahajajo razbojniki v neki mali vasi. Hišo, kjer so se nahajali, so obkročili in ker se razbojniki niso udali, so začeli streljati s puškami, strojnicami in naposled s topovi. Z granatami so hišo razdejali, pod razvalinami pa našli trupla banditov.

Podgane so jedli na banketu japonskega grofa Kanetomo Jjuin. Seve niso bile to navadne podgane, marveč podgane z otoka Formose. Te podgane postanejo do pol metra dolge in so bolj podobne zajcem, imajo pa dolge, gole repe. Že pred stoletjem so otok zasedli Holandci in ker jim je

primanjkovalo hrane, so se lotili nenavadnih podgan. Meso je bilo na začudenje vseh užitno. Zato je tudi banket grofa Jjuina kljub podganji pečenci izpadel prav imenitno. Banket je imel poseben namen, da uvede med Japonci takozvano podganje leto. Če mi namreč zaznamujemo leta z znamenjem škorpiona, device, raka itd., rabijo Japonci v iste svrhe znamenje vola, opice, medveda, podgane i. dr.

Pasji naočniki. V zadnjem času so začeli izdelovati očala tudi za živali. V Sydneyju v Avstraliji imajo veliko bolnico za živali in tam izdelujejo očala za daljnovidne in kratkovidne pse. Poizkusi z očali so pokazali, da se psi očal kmalu navadijo. Od kraja se tako veselijo izboljšane vida, da skačejo in norijo in pri tem potolčejo umetne svoje oči. A tem previdnejši so potem. Nek londonski strokovnjak je nedavno začel izdelovati očala za dirkalne konje, ki morajo pri svojih tekmah imeti oster vid. — No, ne bo dolgo, pa bodo uvedli še zelena očala za krave, da bodo žrle slamo za seno. Potem smo pa rešeni.

Sredstvo zoper nespečnost. Kupite dve sveči. Ena mora biti dvakrat večja od druge in mora pogoreti v dveh urah. Postavite obe sveči v kovinsko posodo. Pod prvo vtaknite bankovec za 20, pod drugo za 10 šilingov. Ko greste spat, prižgite obe sveči in mislite na bankovca, ki bosta sežgana, ko sveči pogorita. Recite si, da ne boste zaspali, ker se vam zdi škoda velikega denarja. Čim bolj se boste trudili bdeti, tem prej vas bo premagal spanec. Zaspali boste hitro, kakor nikoli v svojem življenju.

Konjsko mamilo. V ameriških prerijah raste rastlina, zvana „loko“. Konji, ki se pasejo tam v velikih čredah, strastno stikajo za to rastlino, ker je zanje pravo mamilo — nekako kakor tobak za ljudi. Konji, ki pogrešajo mamila, katero se nekoč okusili, so utrujeni, medli in komaj dvigajo noge. Po uživanju mamljive rastline so izredno živahni in veseli. Utrujenost pa nastopa vedno pogosteje in treba je konjem vedno več listja strupene rastline. Zato pastirji konje, ki iščejo „loko“, navadno nekaj mesecev pozneje. Dogodi se, da pobegnejo živali, vavjene mamila, več deset km od črede, da najdejo strupeno rastlino.

Restavracija v podmornici. Nek new-yorški restavrater je kupil podmornico ter jo spremenil v podružnico svojega podjetja. Namesto železnih oklopnih plošč je vzdal debele steklene plošče, da si gostje lahko privoščijo užitek opazovanja podmorskega življenja. Vsak večer odplove podmornica na morje in se zasidra kako miljo od obale na morskem dnu — naprej ji oblasti ne dovolijo. Morsko dno razsvetljujejo žarometi ter privablja morske živali h steklenim stenam. V gostilni sami strežejo samo z ribjimi jedmi in nalivajo izborna kapljica, vse to med sviranjem veselih komadov. Prostora je v tej gostilni komaj za 16 gostov in je podmornica oddana vedno za več večerov naprej.

Srečni Islandci! Reykjavik, islandska prestolica, pripravlja veliko napravo za centralno kurjavo, ki naj bi ogrevala vsa poslopja tega mesta. Za to razun cevi ni treba posebnih kurilnic in drugih priprav, ker lahko izkoristijo vrelo vodo, katere je dovolj v najbližji okolici mesta. Tla so namreč vulkanska in na površju se vedno spet pojavljajo takozvani gejzirji, to so studenci vrele vode. Sedaj bodo to vodo napeljali po vseh poslopih ter jim bo služila za kurjenje, kuho, umivanje i. dr. Islandci torej ne rabijo drv.

Zid brez malte. Avstrijski gradbeniki so iznašli nov način zidanja. Na vrsto opeke, ki se zлага na običajen način, pride poldrug centimeter debel trak heraklita. Heraklit nadomesti malto. Nanj pride spet druga plast opeke in tako naprej. Na prvi pogled izgleda čudno, da opeke niso več po kakem lepivu, dosedaj malti, povezane medseboj. Heraklit pa ima lastnost, da drži kose opeke bolje skupaj nego mokra malta. Če se novi način zidanja uveljavi, odpade odslej takozvana gradbena sezona, ker se bo lahko suho zidalo ob vsakem letnem času. Sloviti gradbeni strokovnjak prof. Saliger na Dunaju trdi, da se bo ta izum v desetletju udomačil po vsem svetu.

Sveče

za božična drevesca priporočila trgovina s svečami

Frant Siebert, Celovec, stauderhaus